

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО

26 август 2022 г.

ПРОФИЛИРАНА ПОДГОТОВКА

ВАРИАНТ 2

ЧАСТ 1 (Време за работа - 60 минути)

1. На кое равнище на управление решенията се вземат най-бързо?

- А) оперативно
- Б) ситуационно
- В) стратегическо
- Г) бюрократично

2. Първоначалният подбор между кандидатите за определена позиция в организацията се осъществява на базата на:

- А) практическа задача, зададена към кандидатите
- Б) попълване на тест от кандидатите
- В) анализ на личностните характеристики на кандидатите
- Г) подадените документи – автобиография и мотивационно писмо

3. По какъв начин е възможно да се стимулира нематериално даден служител?

- А) да се изплащат ежемесечно бонуси
- Б) да се изплащат надбавки
- В) да се дават възможности за кариерно развитие
- Г) да се изплаща годишния отпуск

4. Кой вид мотивиране може да обвържем с хоризонталното кариерно развитие?

- А) бонусната система на стимулиране
- Б) признаване на лидерски качества
- В) допълнителни дни платен отпуск
- Г) осигуряване на служебни бонове за храна

5. Кое от изброените НЕ Е характерно за личността на предприемача?

- А) мотивация
- Б) креативност
- В) поемане на риск
- Г) песимизъм

6. Според заетостта си хората попадат в няколко категории. Посочете за коя от категориите се отнася следното: „Предоставят срещу заплащане труда си в обществени или частни организации“?

- А) работодатели
- Б) самонаети
- В) безработни
- Г) наети

7. Когато кандидатствате за обявена от компанията свободна позиция, трябва да:

- А) подгответе автобиография и /или мотивационно писмо
- Б) се явите на интервю
- В) се обадите на изпълнителния директор на компанията
- Г) отидете в Бюрото по труда

8. Кое от изброените е основен принцип на пазарната икономика?

- А) липса на конкуренция
- Б) частна собственост
- В) строг контрол върху ценообразуването
- Г) централизирано разпределение на ресурсите

9. Чрез кой от стълбовете на пазарната икономика се постига баланс между продавачите и купувачите на пазара?

- А) ценова система
- Б) предприемачество
- В) конкуренция
- Г) частна собственост

10. На кой ред са посочени вторични ресурси?

- А) средства на труда и предмети на труда
- Б) допълнителен труд и извънреден труд
- В) възобновяеми ресурси и невъзобновяеми ресурси
- Г) изчерпаеми ресурси и неизчерпаеми ресурси

11. Какъв метод на ценообразуване прилага фирма, която увеличава полезността на съществуващ продукт?

- А) метод разход плюс печалба
- Б) ценностен метод
- В) метод на текущите пазарни цени
- Г) параметричен метод

12. Стойността на най-високо оценената алтернатива сред отхвърлените се дефинира като:

- А) алтернативен разход
- Б) алтернативен вариант
- В) алтернативен компромис
- Г) алтернативен приход

13. Доставките на новата конзола за видео игри се забавят и тя може да се закупи само от един магазин, в който се предлагат ограничени количества. Това означава, че:

- А) търсенето се е увеличило и цената ще се увеличи
- Б) търсенето е намаляло, а цената ще се увеличи
- В) предлагането се е увеличило, а цената ще намалее
- Г) предлагането е намаляло, а цената ще се увеличи

14. Всеки бизнес функционира в определена среда, която се влияе от вътрешни и външни фактори. Посочете кой от отговорите съдържа САМО фактори на външната среда?

- А) икономическа система на държавата и членство в световни организации
- Б) валутни курсове и организационна структура на компанията
- В) ценностна система на компанията и световни иновации
- Г) структура на управление на компанията и членство в браншови организации

15. Ценните книжа, които се търгуват на финансовите пазари се характеризират с три основни вида стойност. Коя от изброените НЕ е сред тях?

- А) номинална стойност
- Б) емисионна стойност
- В) потребителна стойност
- Г) пазарна стойност

16. Държавната намеса в икономиката цели преди всичко да се:

- А) защитят определени частни интереси
- Б) гарантира предоставянето на публични блага
- В) провежда ефективна монетарна политика
- Г) ограничи влиянието на пазарните провали

17. Иновации, които се създават с цел разширяване на настоящите потребителски групи чрез задоволяване на техните нови нужди, се наричат:

- А) постепенни иновации
- Б) разрушителни иновации
- В) поддържащи иновации
- Г) радикални иновации

18. На кой ред са изброени САМО вътрешни за организацията заинтересовани страни?

- А) служители, оперативни ръководители, собственици
- Б) доставчици, служители, висш мениджмънт
- В) потребители, доставчици, служители
- Г) потребители, кредитори, доставчици

19. Какво би могъл да направи стартирацията предприемач при недостиг на финансови ресурси?

- А) да направи компромис с човешките ресурси, за да спести от възнаграждения
- Б) да потърси варианти за кредит или инвеститорска подкрепа
- В) временно да закупува суровини /материали на по-ниска цена
- Г) да отложи разходите за технологични ресурси за времето, в което фирмата вече се е наложила на пазара

20. Определете кой от изброените ресурси е нематериален за компанията?

- А) интелектуалната собственост
- Б) суровините
- В) машините
- Г) производственото помещение

21. Когато организациите използват социалните медии и Интернет като канал за реклама и продажба на своите продукти, те прилагат:

- А) SWOT-анализ
- Б) дигитален маркетинг
- В) ликвидиране на продукта
- Г) механизация на производството

22. Коя от изброените възможности за ресурсно осигуряване би избрала организация, която планира финансиране чрез собствени средства?

- А) емитиране на облигации
- Б) емитиране на акции
- В) усвояване на банков кредит
- Г) договаряне на търговски кредит

23. Кое НЕ е сред целите, които си поставя предприемачът при разработване на бизнес плана?

- А) да се спечели доверието на партньори /инвеститори
- Б) да се представят различни по вид бюджети, разработени при различни сценарии
- В) да се представи на потребителите на продукта информация за стоката /услугата
- Г) да се зададе контекст на планираното чрез SWOT /PESTLE анализ

24. Коя от изброените възможности е типичен пример за потребител на бизнес плана?

- А) данъчните власти
- Б) потребителите на едро
- В) потребителите на дребно
- Г) потенциалните инвеститори

25. По време на кой от изброените етапи се извършва изборът на идея?

- А) управление на проекта
- Б) разработване на проекта
- В) изпълнение на проекта
- Г) отчитане на проекта

26. Кой е последният етап от работата по проект за учебно предприятие?

- А) генериране на идея
- Б) разработване на бизнес план
- В) разработване на бизнес модел
- Г) представяне на бизнес идеята

27. Кой от процесите се разглежда като част от планирането?

- А) организиране
- Б) изпълнение
- В) целеполагане
- Г) контролиране

28. Конкретните задачи, графициците /сроковете за изпълнението им, необходимите ресурси, ролите и задачите на служителите и техните преки ръководители се съдържат в:

- А) оперативния план на организацията
- Б) тактическия план на организацията
- В) стратегическия план на организацията
- Г) маркетинговия план на организацията

29. Посочете коя от характеристиките НЕ е свързана с управленската функция „Ръководене“?

- А) въздействието върху служителя се постига чрез подходяща мотивация
- Б) чрез нея се контролира бизнес плана на организацията
- В) свързана е с активна комуникация на мениджърите с всички нива
- Г) дейност, която мениджърите извършват, за да се реализират желаните резултати

30. Първият етап за реализация на управленската функция „Контролиране“, е:

- А) разработване на маркетингов план
- Б) проучване на пазара
- В) създаване на норми /критерии за контрол
- Г) анализ на потребителите

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО ПРЕДПРИЕМАЧЕСТВО

26 август 2022 г.

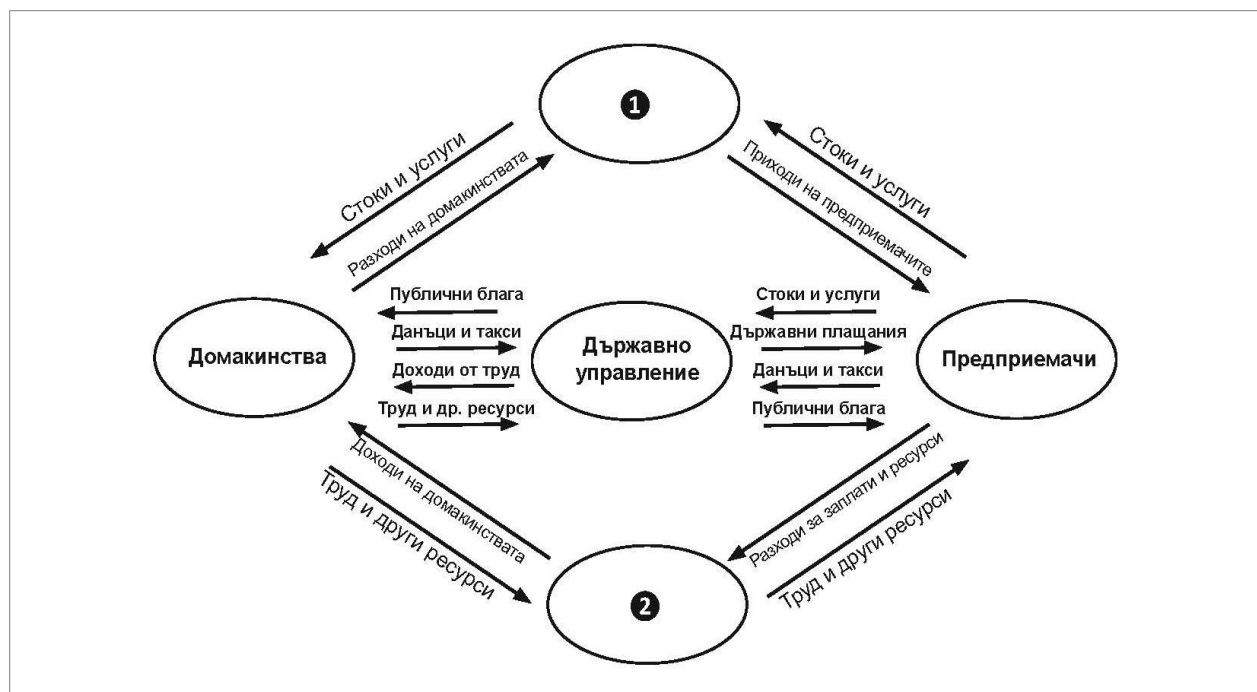
ПРОФИЛИРАНА ПОДГОТОВКА
ВАРИАНТ 2

ЧАСТ 2 (Време за работа - 180 минути)

Решенията на задачите от 31 до 45 включително запишете на предвиденото за това място в листа за отговори. За всяка от задачите, която има подусловие, първо запишете буквата на подусловието и след нея – Вашия отговор.

31. Схемата изобразява кръгообразния поток в икономиката. Разгледайте я внимателно и посочете в листа за отговори:

- А) наименованието на липсващия елемент от схемата, обозначен с цифра 1
- Б) наименованието на липсващия елемент от схемата, обозначен с цифра 2
- В) ролите на предприемачите и домакинствата спрямо липсващия елемент 1
- Г) ролите на предприемачите и домакинствата спрямо липсващия елемент 2

32. Свържете отраслите със съответните сектори в икономиката. В листа за отговори запишете САМО комбинациите от буква и цифра, получени при свързването.

А) ПЪРВИЧЕН СЕКТОР

1. СТРОИТЕЛСТВО

2. ДОБИВ НА ПОЛЕЗНИ ИЗКОПАЕМИ

Б) ВТОРИЧЕН СЕКТОР

3. ТЪРГОВИЯ

4. ТУРИЗЪМ

В) ТРЕТИЧЕН СЕКТОР

5. ЕНЕРГЕТИКА

6. ЖИВОТНОВЪДСТВО

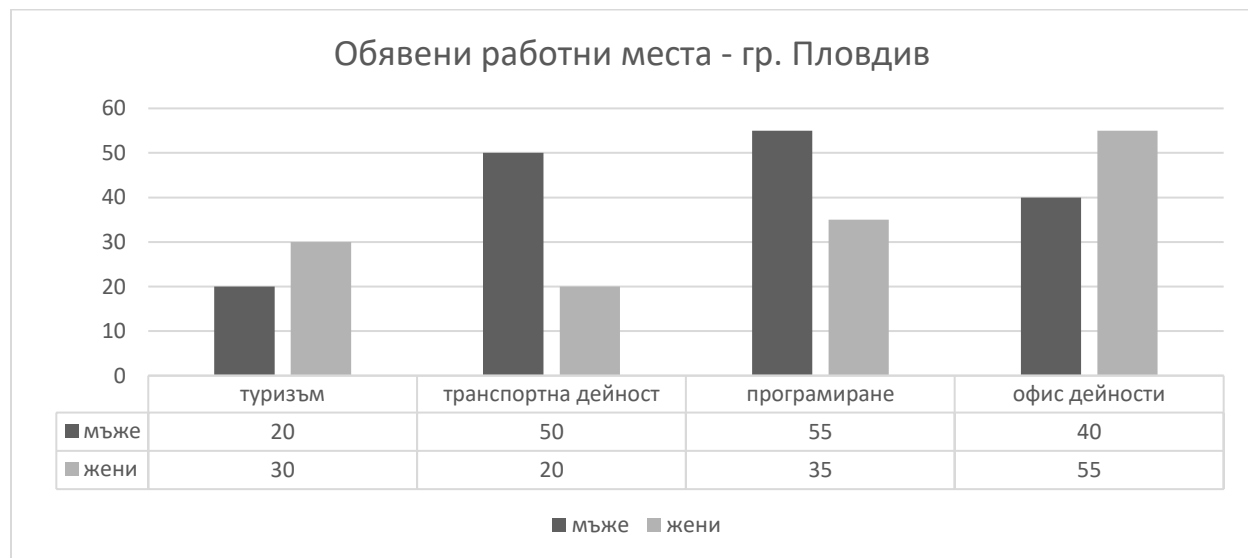
33. Разгледайте графиката и отговорете на въпросите.

А) В коя категория е най-голямо търсенето на служители мъже?

Б) В коя категория е най-голямо търсенето на служители жени?

В) В коя категория е най-малко търсенето на служители мъже?

Г) В коя категория е най-малко търсенето на служители жени?

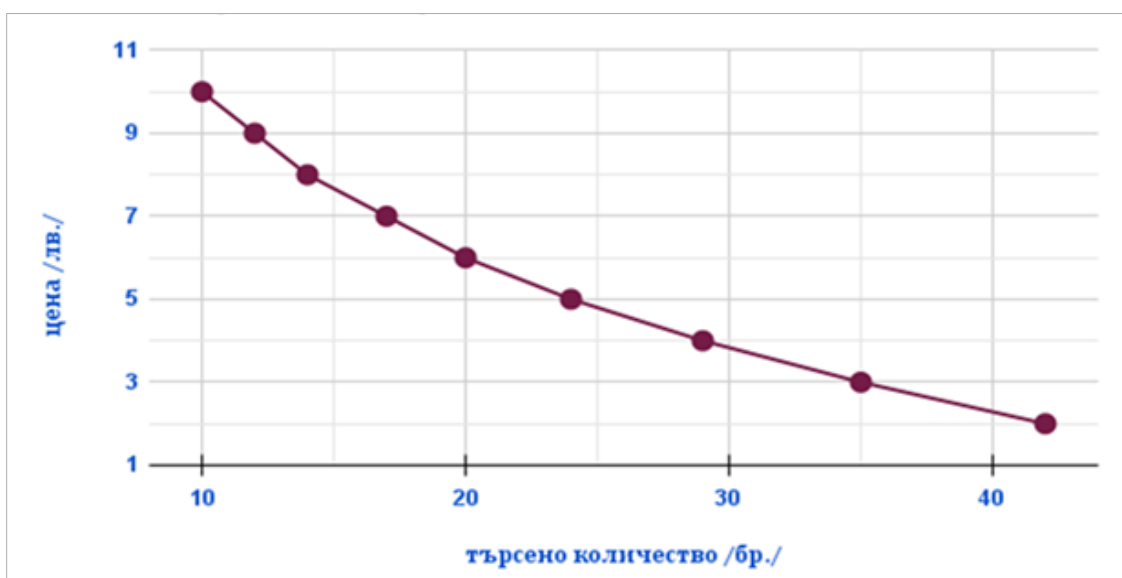

34. Разгледайте кривата на търсенето на шоколад от семейство Димитрови и отговорете на въпросите:

А) Според Закона за търсенето, как ще се промени търсеното количество от семейство Димитрови, ако цената на шоколада се понижи?

Б) Какво количество шоколад може да закупи семейство Димитрови, при цена от 6 лева за 1 брой шоколад?

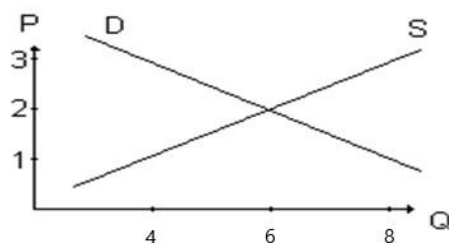
В) Какво количество шоколад може да закупи семейство Димитрови, при цена от 10 лева за 1 брой шоколад?

35. Разгледайте графиката на пазарното равновесие и отговорете на въпросите:

А) Какво е означено с буквите P, Q, D и S? Срещу всяка от буквите, в работния лист изпишете нейното значение на български език.

Б) Каква е стойността на равновесната цена, като имате предвид, че данните в графиката са в български левове?

36. Запознайте се с информацията в таблицата и отговорете на въпросите.

- А) В кои държави Фирма № 1 е монополист?
- Б) Каква е пазарната структура в Япония?
- В) При какъв пазарен дял може да се счита, че дадена компания е монополист?
- Г) Каква е разликата между монопол и олигопол по отношение на броя на фирмите, които доминират на пазара?

Държава	Първо място	Дял	Второ място	Дял
Англия	Фирма № 1	94%	Фирма № 5	4%
Гърция	Фирма № 2	56%	Фирма № 1	31%
САЩ	Фирма № 1	72%	Фирма № 2	14%
Китай	Фирма № 6	76%	Фирма № 1	22%
Австрия	Фирма № 3	62%	Фирма № 1	26%
Япония	Фирма № 4	45%	Фирма № 1	45%
Германия	Фирма № 1	89%	Фирма № 7	3%
Южна Корея	Фирма № 9	73%	Фирма № 8	18%
Франция	Фирма № 1	68%	Фирма № 3	18%

37. Определете най-подходящите характеристики на дадените пет категории, като използвате предложените след тях текстове. В листа за отговори запишете само петте комбинации от цифра и съответстващата ѝ буква.

- 1. Първични данни
  - 2. Извадка
  - 3. Допитване
  - 4. Експеримент
  - 5. Вторични данни
- А) Данни събрани и обработени по друг повод, за цели, различни от решаваните чрез текущото проучване.
  - Б) Ограничен брой единици, представляващи характеристиките на цялото общество и формирани при съблюдаване на определени правила на избор.
  - В) Създаване на ситуация, която позволява измерване на предполагаемите зависимости между два и повече фактора.
  - Г) Данни, събрани за първи път чрез допитвания, анкети или наблюдения директно от интервюираните.
  - Д) Изследователски метод, при който целенасочено се предизвикват отговори на хора, носители на информация.

38. Петя и Силвия решават да стартират бизнес за фризьорски услуги за дами.

А) Посочете три вида сегментиране, които те могат да приложат в маркетинговата си стратегия?

Б) В коя част на бизнес плана си, ще включат резултатите от сегментирането?

39. В листа за отговори посочете три компонента, които задължително трябва да присъстват в структурата и съдържанието на един бизнес план.

40. В таблицата първите пет етапа на бизнес планирането са записани в правилната последователност и са означени с цифри от 1 до 5. Подредете следващите пет етапа, изброени под таблицата, като ги запишете в листа за отговори с правилната им поредност от 6 до 10.

1	Дефиниране на визия
2	Формулиране на мисия
3	Анализ на средата
4	Определяне на дългосрочни цели
5	Структуриране на бизнес организацията
6	
7	
8	
9	
10	

Формулиране на краткосрочни цели

Представяне на бизнес плана

Разработване на прогнози

Избор на стратегия

Оформяне на бизнес плана

41. В листа за отговори срещу всяка от буквите А, Б и В запишете правилната дума, за допълване на текста.

Най-предпочитаната правна А) ..... за стартиращите бизнеси в България е Б) ..... с ограничена отговорност. Предимствата на тази форма са: минимален В) ..... в размер на 2 лв., опростена структура на управление и по-ниски разходи за регистрация.

42. В листа за отговори запишете:

А) срещу всяка от цифрите (1) и (2) наименованието на организационната структура, изобразена на фигурата под нея.

Б) наименованието на организационната структура, която е по-съвременна и демократична.

В) наименованието на организационната структура, при която процесът на вземане на решения е по-бавен.

43. Допълнете празните места в текста със съответната функция на управление на човешките ресурси.

Процесът по управление на човешките ресурси се фокусира върху няколко основни дейности:

А) ..... – определя от колко служители и с каква квалификация има нужда организацията;

Б) ..... – служи за избор/ определяне на най-подходящите служители за обезпечаване на кадровите потребности на организацията;

В) ..... – повишава и развива знанията и уменията на служителите;

Г) ..... – мотивиране на служителите и осигуряване на допълнителни стимули с цел повишаване на удовлетвореността от труда и ангажираността към организацията.

44. Допълнете текста, като в листа за отговори срещу всяка от буквите А, Б, В, Г и Д запишете съответния термин.

Чрез (А) ..... ръководителите целят да подтикнат служителите към поведение, което допринася за постигането на личните и организационните цели. (Б) ..... мотивация се поражда у самия човек, а (В) ..... е резултат от въздействието на стимули. В зависимост от това дали ръководителите използват или не финансови средства, стимулирането може да бъде (Г) ..... и (Д) .....

45. Шоколадова фабрика „Радост“ има дългогодишен опит в производството на шоколадови изделия, които реализира в цялата страна. Нейните продукти са предпочитани от потребителите, поради безспорното си качество и умерени цени. През годините фирмата работи с утвърдени доставчици на суровини и материали, с които е сключила договори. Поради кризата, породена от световната пандемия, доставчиците на какао драстично повишават цените си. Мениджмънтът на фабриката е принуден да търси нови доставчици, работещи на по-ниски цени, но предлагащи продукт с добро качество. В противен случай ще се наложи, фирмата да увеличи продажните цени на всички свои продукти, което ще доведе до загуба на голяма част от постоянните ѝ клиенти. Проучват се възможностите, които предлагат две фирми, вносители на какао – Доставчик 1 и Доставчик 2. Информация за условията, които тези доставчици предлагат, е представена в таблицата:

Условия на доставчиците	Доставчик 1	Доставчик 2
Цена за 1 кг какао	6,70 лв.	5,80 лв.
Търговска отстъпка за количество	5% над 160 кг	3% над 110 кг
Транспортни разходи за доставка	1,10 лв. на км	1,25 лв. на км

На шоколадовата фабрика са нужни 250 кг какао месечно. За да доставят суровината до фабриката камионите на Доставчик 1 трябва да изминат 90 км, а камионите на Доставчик 2 изминават с 20 км повече – 110 км.

Анализирайте информацията и формулирайте отговор към всяко подусловие в листа за отговори:

- А) Дефинирайте проблемната област и открийте проблема на фабриката. Посочете причината за този проблем?
- Б) Посочете какви критерии трябва да приложи компанията, за да оцени (изчисли) какви ще са разходите за производство при всяка от двете алтернативи за доставчик?
- В) Изчислете разходите за производство, които предприятието ще реализира за всяка алтернатива, като приложите всеки от посочените от Вас критерии. Запишете в листа за отговори пълните решения (изчисления), с които сте достигнали до финалния резултат.
- Г) На база направените изчисления, предложете решение за избор на доставчик.
- Д) Предложете аргументация за избора на компанията.